

ГЕОЕКОНОМІЧНИЙ КОНТЕКСТ МІЖНАРОДНОЇ МІГРАЦІЇ ЛЮДСЬКИХ РЕСУРСІВ: РЕГІОНАЛЬНИЙ АСПЕКТ

Відповідно до даних Звіту ООН «Міжнародна міграція у 2015 р.: основні показники» (International Migration Report 2015: Highlights), кількість міжнародних мігрантів у всьому світі продовжує зростати швидкими темпами та протягом останніх п'ятнадцяти років досягає 244 млн. осіб в 2015 році, в порівнянні з 222 млн. осіб в 2010 році і 173 млн. осіб в 2000 році [1]. Як вказано у Звіті ООН «Перспективи глобального розвитку 2017 року: Міжнародна міграція в змінюваному світі» (Perspectives on Global Development 2017: International Migration In A Shifting World) «частка людей, які живуть за межами своїх країн народження збільшилася в останні 20 років – з 2,7% світового населення в 1995 р. до 3,3% в 2015 р. <...>. У той час як загальний відсоток мігрантів з країн, що розвиваються, в світі зросла лише з 79% до 80% протягом останніх двох десятиліть, частка мігрантів до країн з високим рівнем доходів збільшилася з 36% до 51%» [2].

Загострення соціо-гуманітарних та екологічних проблем, військово-політичні конфлікти, виснаження природних ресурсів та інші глобальні проблеми людства пов'язані з нераціональним використанням ресурсів та недостатністю для забезпечення темпів розвитку світової економіки. Водночас, нерівномірність розміщення світових економічних ресурсів та полярність світового економічного розвитку провокує не тільки боротьбу за доступ до таких ресурсів (переважно, природних), але й виникнення центрів тяжіння трудових та фінансових ресурсів, що, з одного боку, визначають інтенсивність економічного розвитку країн та регіонів, а з іншого, - зумовлені ним.

Крім того, саме наявність ресурсів (природних, трудових, фінансових, інформаційних тощо) та ефективність їх використання визначає спроможність країни або регіону конкурувати на глобальних ринках товарів та послуг, інтегруватися у систему міжнародних економічних зв'язків та забезпечувати стабільність економічного розвитку та на тлі соціально-економічного добробуту та миру у світі.

Формування сучасної карти міграційних переміщень населення у країнах та регіонах світу відбувається під дією гео економічних трансформацій, які полягають у формуванні багатополюсного економічного простору, де, з одного боку, відбуваються процеси дезінтеграції, зокрема в Європі, з іншого, - посилюються процеси регіональної інтеграції в інших частинах світу (Латинська Америка, Південно-Східна Азія, Африка), зміщуючи акценти економічного розвитку та трансформуючи характер та інтенсивність використання економічних ресурсів країн та регіонів, моделюючи фінансові, людські та інформаційні потоки.

Гео економічні трансформації, які відбуваються на сьогодні у світі, пов'язані з глобалізаційними перетвореннями та значно впливають на перерозподіл мобільних економічних ресурсів, зокрема, фінансових, трудових та інформаційних. При цьому зазначимо, що хоча в науковій літературі переважно розглядаються трудові ресурси як фактор економічного розвитку, ми виходимо з припущення, що аналізу повинні підлягати всі людські ресурси, оскільки частина людських ресурсів, які не є трудовими на певний момент часу, є потенційно важливими для відтворення

трудового потенціалу, а також для забезпечення належного соціо-демографічного середовища.

Бурхливі глобалізаційні перетворення та регіональні економічні інтеграції, які відбуваються у світі протягом останнього століття, чинять визначальний вплив на розвиток міжнародних економічних відносин, зокрема, посилюючи значення міжнародної міграції людських ресурсів як інструменту їх перерозподілу у світовому господарстві.

Разом з тим, глобальні проблеми людства, спровоковані посиленням геополітичної нестабільності та боротьбою за світове лідерство, інтенсифікацією нарощення та використання виробничих потужностей, обумовлюють зростання чисельності мігрантів (в тому числі нелегальних) до розвинених країн світу, а відповідне негативне ставлення до мігрантів у приймаючих суспільствах посилюється економічними проблемами, соціальною напругою та ризиками національно-етнічних конфліктів та подальших терористичних загроз.

Відповідне посилення інтеграційних процесів обумовили інтенсифікацію і міграційних процесів, які на сьогодні в умовах ускладнення соціально-економічних умов життя населення, постконфліктного стану окремих країн та регіонів, численних гуманітарних проблем, які є засобом порятунку для людей, піднесення рівня їх життя та захисту життя і здоров'я мігрантів та їх сімей.

В цілому ж децентралізація світового економічного розвитку, на нашу думку, сприяє загальному зростанню світової економіки шляхом укріплення та більш продуктивного використання економічного потенціалу країн в межах регіональних інтеграційних угруповань, що досягається зокрема через інтенсифікацію зовнішньоекономічних відносин та сприяє формуванню конкурентного середовища серед країн, рівень розвитку яких є відносно рівномірним саме в межах їх регіону.

Слід також вказати, наприклад, на процеси конвергенції регіональної політики ЄС з політиками країн Північної Африки, зокрема в частині укладання дво- та багатосторонніх угод щодо попередження нелегальної міграції в регіоні. Це можна розцінити як міжрегіональну взаємодію з метою управління міграціями людських ресурсів з точки зору забезпечення оптимальності їх переміщення, а також зниження геоекономічних, геополітичних та інших ризиків, до яких можна віднести і загрозу терористичних актів та міжетнічні конфлікти. В цьому контексті регіональна міграційна політика може посилити позитивний вплив міграції на розвиток регіону, а іммігранти всіх категорій є потенційним людським потенціалом регіону – економічним ресурсом, який набуває стратегічного значення в умовах геоекономічних трансформацій. При цьому декомпозиція регіональної міграційної політики та її орієнтація на різні стратифікаційні групи мігрантів створюють базис раціонального використання людських ресурсів регіону або інтеграційного об'єднання в межах регіональних геоекономічних стратегій.

Список використаних джерел:

1. *International Migration Report 2015: Highlights (ST/ESA/SER.A/375)* / United Nations, Department of Economic and Social Affairs, Population Division (2016), URL: http://www.un.org/en/development/desa/population/migration/publications/migrationreport/docs/MigrationReport2015_Highlights.pdf

2. *Perspectives on Global Development 2017: International Migration in a Shifting World*, OECD Publishing, Paris, URL: http://dx.doi.org/10.1787/persp_glob_dev-2017-en.